

CUVÎNT LA EVOCAREA „IULIAN ANTONESCU“ (Luni 27..I.1992)

DOAMNELOR ȘI DOMNILOR,

Anticipez cuvîntul meu cu un citat, care s-ar dori semnificativ, din poetul Lucian Blaga

„Ca un eretic stau pe gînduri și mă-ntreb
De unde-și are raiul lumina ?
Știu îl luminează iadul cu flăcările lui...!”

E, cum se poate constata, o viziune apocaliptică pe care o folosesc drept simbol a ceea ce a însemnat prea scurta trecere prin viață a lui Iulian Antonescu.

I-a fost dat lui — un sîmbure de lumină să se ivească într-o epocă întunecată a României, cînd bezna comunismului răsturna adevăratele valori, pentru ca intelectualitatea să nu răzbată la adevăr. Secretarul general oligofren, conform formațiunii sale, aplica un principiu aristocratic specific epocii sclavagiste „Sclavule, nu mai sus de sandală !”

Iulian Antonescu, răsărit cu aureola sa în condițiile arătate, a demonstrat, prin însușirile sale temperamentale, că era un adevărat snop de lumină, pusă în evidență de contrastul cu întunericul de iad. I-am fost contemporan situațiilor prin care a trecut, i-am admirat marea personalitate, l-am iubit, și mi l-am fixat în memorie ca pe un argument a ceea ce poporul român e în măsură să creeze în timp și asemenea valori.

El a devenit o figură de neuitat în galeria istoricilor noștri tineri, urmași vrednici ai lui Nicolae Iorga în descoperirea și valorificarea tezaurului de adevăr plămădit prin veacuri pe teritoriul carpato-dunărean.

Capacitatea sa de a folosi împrejurările, oricît de ingrate se vedeau, în atingerea scopului măreț, ne-a dovedit nouă celor ce i-am fost în preajmă că era un iscusit strateg și tactician în același timp.

Dublat în inteligența sa sclipitoare și de o bonomiie cuceritoare — știa să se strecoare cu abilitate prin furcile caudine ale sistemului nefast împămîntenit pentru o jumătate de veac în România, de către K.G.B. și uneltele sale trădătoare de neam.

A suportat cu stoicism condiția de marginalizat cînd, un an de zile, după terminarea facultății, a stat fără servicii, susținut de părinții săi vîrstnici, la Piatra Neamț, deși a fost fruntea promoției sale. Odiosul regim promova cu prioritate nulitățile, care aveau dosar „curat” și drept argument foloseau lingușeala. Șansa a fost că în 1957, ivindu-se crearea muzeului regional, l-am chemat la Bacău spre a fi conducător, cunos-

cîndu-i capacitatea de pe cînd era elev la liceul „Petru Rareș“ și apoi ca student prezent la săpăturile arheologice de pe șantierul de la Traian. I-am acordat acel sprijin nu fără riscuri, dar eram încredințat în convingerea mea că se promovează o somitate, și n-am fost dezmințit. Muzeul a început cu o schemă pentru două persoane, el ca director și o secretară.

Iulian făcea naveta Bacău — Piatra Neamț, dar preocuparea lui a fost să asigure în primul rînd un adăpost relicvelor arheologice adunate în foarte scurt timp — un subsol al școlii din cartierul C.F.R.

Treptat, treptat s-a înconjurat de colaboratori de nădejde ca Viorel Căpitanu la Bacău, familia Ursachi la Roman și muzeografia preotului Matasă la P. Neamț. Fonduri se acordau cu zgîrcenie. Prin felul său original de a atrage organele puterii, a reușit în mod miraculos să le asigure. Toată zgîrcenia secției financiare a Sfatului popular regional nu rezista cînd Iulian își făcea apariția. Totul se clătina în favoarea instituției sale, pentru care imagina cele mai ingenioase procedee. Cred că Ștefan Boboș, care era suspusul puterii comuniste ar fi putut oricînd evoca felul cum Iulian știa să-i smulgă aprobările necesare. Dar nu întotdeauna argumentele logice reușeau să convingă, fapt pentru care Iulian găsea mijloacele cele mai potrivite, spre reușita intențiilor sale. Proverbială a rămas modalitatea cum a sechestrat la modul real, pe însuși mai marele financiar al județului Neamț, un personaj încuiat la cap și retrograd, care a fost încuiat la rîndul lui în propriu-i birou de Iulian, aruncînd cheia pe fereastră.

Populația Bacăului nu poate uita foarte interesantele conferințe publice pe care Iulian le-a ținut aici.

Cele mai aride cunoștințe științifice erau prezentate într-o formă agreabilă, presărate cu inserțiuni, de cele mai multe ori încărcate de un inedit surprinzător și înmiresmate à la Creangă, de umor.

Marea sa cultură și talentul deosebit, l-au propulsat la o muncă centrală, el neuitînd că rampa de lansare i-a fost Bacăul cu oamenii care l-au iubit și pe care i-a iubit.

Iată de ce consider că faptul atribuirii numelui său unei instituții prestigioase băcăuane constituie nu numai un binemeritat omagiu cu i se aduce, dar și o onoare a urbei de pe valea Bistriței.

Inițiativa luată în acest sens merită cu prisosință toată lauda și recunoștința concetadinilor noștri.

O evocare exhaustivă a personalității complexe ce a fost Iulian Antonescu — n-o poate — cred — realiza nimeni, orice mijloace s-ar folosi.

Roadele muncii acestui împătimit pentru istoria neamului său au impulsionat cu brio pe cei ce la Bacău, Roman sau Piatra Neamț și în țară îi continuă meritos strădaniile.

Fie ca memoria sa să călătorească luminos așa cum însuși și-a conștințuit existența arzînd în flăcările unui iad — iadul comunist — de cure sperăm că noi și omenirea a scăpat de curînd !

B. MUNTE